

Nr 51.

Ankom till riksdagens kansli den 15 april 1921 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående överlåtande till sjöförsvaret av centralfängelset i Karlskrona m. m. jämte en i ämnet väckt motion. (1:a avd.)

I en till riksdagen avlåten, den 18 mars 1921 dagtecknad proposition (nr 315) har Kungl. Maj:t under åberopande av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag föreslagit riksdagen att dels medgiva, att centralfängelset i Karlskrona med därtill hörande område och byggnader må omedelbart överlätas till sjöförsvaret, dels ock för utförande av ändringsarbeten å byggnaderna på tilläggsstat för år 1921 bevilja ett reservationsanslag av 361,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

Uti en inom andra kammaren av herrar *B. Holmgren* och *O. Kloo* väckt motion (nr 71) har vidare hemställts, att riksdagen ville anvisa ett belopp av 361,000 kronor till inredande i tvångsarbetsanstaltens i Karlskrona byggnader av bostadslägenheter för vid flottans varv i Karlskrona anställd personal.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sin framställning, får utskottet hänvisa till motionen.

Kungl. Maj:ts
förslag.

Departementschefen har i ärendet anfört följande:

»Såsom av den i statsrådsprotokollet lämnade redogörelsen framgår, var frågan om bibehållande av dåvarande tvångsarbetsanstalten i Karlskrona föremål för ingående utredning under åren 1916 och 1917 med resultat, att Kungl. Maj:t den 4 september 1917 beslöt anstaltens nedläggande tillsvidare och i sammanhang därmed, på framställning av marina myndigheter, föreskrev, att under tiden, till dess förordnande meddelats om anstaltens definitiva nedläggande, det till anstalten hörande området med därå uppförda byggnader skulle med iakttagande av vissa

villkor disponeras av marinen. Till följd av inträdd stark ökning i antalet straffångar blev emellertid anstalten genom särskilda under de närmast följande två åren meddelade beslut återställd till fängvården, nu för att användas till straffängelse. Såsom sådant har anstalten därefter tjänat. Bibehållandet av anstalten såsom straffängelse har emellertid av skäl, som närmare utvecklats i fängvårdsstyrelsens yttranden den 14 november 1919 och den 21 april 1920, sedermera visat sig obehövt samt medföra oproportionerligt höga driftkostnader. Ej heller såsom tvångsarbetsanstalt har styrelsen ansett anstalten vidare erforderlig. På grund av beslut av 1918 års lagtima riksdag har för övrigt Karlskronaanstalten i fängvårdsstaten upptagits under beteckningen centralfängelset i Karlskrona. De fängvårdssakkunniga, vilka yttrat sig endast i fråga om anstaltens bibehållande såsom straffängelse, hava delat fängvårdsstyrelsens synpunkter.

För marinen åter är det av största intresse att komma i besittning av anstaltens område och byggnader, av området för välbehövt utvidgning av flottans varv och av byggnaderna för avhjälpan i någon mån av bostadsbristen för varvets personal. Enligt det av marinförvaltningen upprättade kostnadsförslaget kan genom ändringsarbeten å byggnaderna för en sammanlagd kostnad av 361,000 kronor vinnas bostäder med tillhoppa icke mindre än 251 eldstäder. Den låga genomsnittskostnaden för eldstad, som utgör allenast 1,438 kronor, måste, särskilt ur synpunkten av bostadsproduktion, anses synnerligen förmånlig. Härtill kommer, att en tillfredsställande lösning av varvspersonalens bostadsfråga, såsom av vederhörande myndigheter vid upprepade tillfällen framhållits, är av oskattbar betydelse för bibehållandet av en fullgod arbetarstam vid varvet.

Då det sålunda visat sig, att Karlskronaanstalten är obehövt för fängvården, för vilken därjämte dess bibehållande såsom straffängelse drager oproportionerligt höga kostnader, men att däremot anstaltens område och byggnader med största fördel kunna utnyttjas för marinens räkning, därvid byggnadernas blivande användning till bostäder tillika kommer att medföra lättnad å bostadsmarknaden i allmänhet inom orten, finner jag alla skäl tala för, att anstalten med område och byggnader överlåtes till sjöförsvaret. Sker så, torde Kungl. Maj:t vara oförhindrad att förordna om fängelsets nedläggande.

Ersättning till fängvården för överlåtelsen läser icke böra ifrågakomma. Att fängvården genom överlåtelsen frånhändes byggnader till ansevärt värde torde få vinna beaktande, när framdeles behov av nybyggnad för fängvårdens räkning kan uppstå.

I fråga om byggnadernas disponerande torde Kungl. Maj:t vara oförhindrad att vidtaga de jämkningar i marinförvaltningens förslag, som förhållandena kunna påkalla. Givetvis skall ersättning utgå för åtnjutande av bostad i byggnaderna.»

Utskottets
yttrande.

Med hänsyn till i Karlskrona rådande bostadsbrist och belägenheten i varvets omedelbara närhet av tvångsarbetsanstaltens ifrågavarande byggnader anser utskottet i likhet med departementschefen, att dessa byggnader böra med tillhörande område överlätas till sjöförsvaret för att inredas till bostadslägenheter. Vid granskning av den för byggnadernas inredning uppgjorda planen har det syns utskottet kunna ifrågasättas, huruvida icke för beredande av bostäder åt största möjliga antal personer en uppdelning av i planen ingående större lägenheter i sådana med mindre rumantal kunde åvägbringas.

De hyror, som kunna komma att fastställas för dessa bostadslägenheter, synas enligt utskottets mening böra hållas i nära överensstämmelse med i allmänhet å orten gällande priser å hyresmarknaden.

Vad det erforderliga anslagsbeloppet angår, har utskottet icke ansett sig böra föreslå någon ändring av detsamma. Dock förutsätter utskottet, att, därest personal från varvet anlitas för utförande av det ifrågasatta arbetet, såväl avlöning som dyrtidstillägg till densamma bestrides av nu ifrågavarande anslag.

Genom vad utskottet sålunda anfört har utskottet också tillmötesgått den av motionärerna gjorda framställningen i ärendet.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts proposition och den av herrar Holmgren och Kloo i ämnet väckta motionen må

a) medgiva, att centralfängelset i Karlskrona med därtill hörande område och byggnader må omedelbart överlätas till sjöförsvaret,

b) för *utförande av ändringsarbeten å byggnaderna* å tilläggsstat för år 1921 bevilja ett reservationsanslag av 361,000 kronor.

Stockholm den 15 april 1921.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Närvarande: se under utlåtandet nr 50.